

ETS 108

ISIKUANDMETE AUTOMATISEERITUD TÖÖTLEMISEL ISIKU KAITSE KONVENTSIOON

Strasbourg, 28. jaanuar 1981

PREAMBUL

Käesolevale konventsioonile alla kirjutanud Euroopa Nõukogu liikmesriigid, arvestades Euroopa Nõukogu eesmärki saavutada oma liikmesriikide suurem ühtsus, mis põhineb eelkõige austusel õigusriigi põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamisel; arvestades, et seoses automatiseeritud töödeldavate isikuandmete sagenenud liikumisega üle riigipiiride on vajalik tõhustada inimese õiguste ja põhivabaduste kaitset, eriti eraelu kaitset; kinnitades oma kohustust tagada informatsiooni vaba piiriülene levik; tunnistades, et tuleb ühitada privaatsuse väärtustamine ja informatsiooni vaba vahetamine, on kokku leppinud järgmises:

I peatükk ÜLDSÄTTED

Artikkel 1. Objekt ja eesmärk

Käesoleva konventsiooni eesmärk on tagada osalisriigi territooriumil igale isikule, olenemata tema kodakondsusest või alalisest elukohast, tema õiguste ja põhivabaduste austamine. Eriti oluline on isikuandmete automatiseeritud töötlemisel tagada isiku õigus säilitada privaatsus («andmekaitse»).

Artikkel 2. Mõisted

Käesoleva konventsiooni kohaselt:

- a. tähendab «isikuandmed» mis tahes informatsiooni tuvastatud või tuvastatava isiku kohta («andmesubjekt»);
- b. tähendab «automatiseeritud andmekogu» mis tahes andmekogu, mida töödeldakse automatiseeritud;
- c. tähendab «automatiseeritud töötlemine» järgmisi täielikult või osaliselt automatiseeritud toiminguid: andmete kogumist, andmete loogilist ja/või matemaatilist töötlemist, muutmist, kustutamist, väljavõtete tegemist või levitamist;
- d. tähendab «andmekogu vastutav töötleja» füüsilist või juriidilist isikut, riigiasutust, esindust või mõnda muud organisatsiooni, kellele on siseriikliku õigusega antud pädevus otsustada automatiseeritud andmekogu eesmärgi üle, kogutavate isikuandmete koosseisu ning töötlemisviisi kohta.

Artikkel 3. Kohaldamisala

1. Osalisriigid kohaldavad käesolevat konventsiooni isikuandmete automatiseeritud kogudele ning isikuandmete automatiseeritud töötlemisele era- ja avalikus sektoris.
2. Riik võib alla kirjutades või ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemisdokumenti deponerides või hiljem deklareerida Euroopa Nõukogu peasekretärile, et ta:
  - a. ei kohalda käesolevat konventsiooni teatavatele isikuandmete automatiseeritud kogudele, deponerides asjaomase loendi samas. Loendisse ei pea kandma neid automatiseeritud andmekogusid, mida hõlmab siseriiklik andmekaitseõigus. Riik parandab seda loendit uue deklaratsiooniga iga kord, kui siseriikliku andmekaitseõigusega hõlmatava automatiseeritud isikuandmete kogude loetelu täiendatakse;
  - b. kohaldab käesolevat konventsiooni informatsioonile isikute gruppide, ühenduste, fondide, äriühingute, korporatsioonide ja muude organisatsioonide kohta, mis otseselt või kaudselt koosnevad füüsilistest isikutest, olenemata sellest, kas need organisatsioonid on juriidilised isikud või mitte;
  - c. kohaldab käesolevat konventsiooni ka nendele isikuandmete kogudele, mida ei töödelda automatiseeritud.
3. Riik, kes on deklareerinud konventsiooni jõustamist käesoleva artikli lõike 2 punktis *b* või *c* nimetatud valdkonna suhtes, võib täpsustada, millistele isikuandmete kogudele ta konventsiooni kohaldab. Asjaomane loend deponeeritakse koos deklaratsiooniga.

4. Osalisriik, kes on deklareerinud piirangute kehtestamist käesoleva artikli lõike 2 punktis *a* nimetatud valdkonna suhtes, ei tohi sellised piirangud kehtestanud osalisriigilt nõuda käesoleva konventsiooni kohaldamist asjaomastele kogudele.

5. Osalisriik, kes ei ole teatanud konventsiooni jõustamisest käesoleva artikli lõike 2 punktis *b* või *c* nimetatud valdkonna suhtes, ei tohi sellisest jõustamisest teatanud osalisriigilt nõuda konventsiooni kohaldamist asjaomasele valdkonnale.

6. Käesoleva artikli lõikega 2 seotud deklaratsioonid jõustuvad samaaegselt konventsiooni jõustumisega juhul, kui deklaratsioon on koostatud konventsiooni allkirjastades või ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemisdokumenti deponeerides. Edaspidised deklaratsioonid jõustuvad deklaratsiooni laekumisest Euroopa Nõukogu peasekretärile kolme kuu pärast. Deklaratsiooni võib osaliselt või täielikult tagasi võtta Euroopa Nõukogu peasekretärile saadetava teatega. Tagasivõtmine jõustub teate laekumisest kolme kuu möödudes.

II peatükk ANDMEKAITSE PÕHIPRINTSIIBID

Artikkel 4. Osalisriigi kohustused

1. Osalisriik tagab käesolevas peatükis sätestatud andmekaitse põhimõtete ellurakendamise siseriikliku õiguse meetmetega.

2. Meetmed võetakse kasutusele hiljemalt käesoleva konventsiooni osalisriigi suhtes jõustumise momendist.

Artikkel 5. Andmekvaliteet

Automatiseeritult töödeldavad isikuandmed:

- tuleb hankida ja töödelda ausal ning seaduslikul teel;
- tuleb koguda seaduspärasel ja täpselt määratletud eesmärkidel ning kasutada vastavalt nendele eesmärkidele;
- peavad olema adekvaatsed, asjakohased, piisavad vastavalt kogumise eesmärkidele;
- peavad olema õiged ja vajadusel täiendatavad;
- peavad olema säilitatud vormis, mis lubab andmesubjekti teha kindlaks mitte kauemaks, kui perioodiks, mis on vajalik andmete kogumise eesmärkide saavutamiseks.

Artikkel 6. Andmete eriliigid

Rassilist kuuluvust, poliitilisi vaateid või usulisi või muid veendumusi kirjeldavaid isikuandmeid ning andmeid tervisliku seisundi või seksuaalelu kohta ei või automatiseeritult töödelda, välja arvatud juhul, kui siseriikliku õigusega tagatakse asjakohane kaitse. Sama nõue kehtib isikuandmete kohta, mis kajastavad süüdimõistmist toimepandud kriminaalkuritegudes.

Artikkel 7. Andmeturve

Automatiseeritud andmekogudes säilitatavate isikuandmete tahtmatu või tahtliku hävitamise, kaotsimineku, aga ka omavolilise juurdepääsu, muutmise või levitamise eest kaitsmiseks võetakse kasutusele kohased turvameetmed.

Artikkel 8. Lisatagatise andmesubjektile

Isikule peab olema võimaldatud:

- teha kindlaks automatiseeritud isikuandmete kogu olemasolu, selle peamine eesmärk, samuti selle andmekogu vastutava töötleja isikuandmed ja alaline elukoht või peamine töökoht;
- saada määratletud ajavahemike järel ning ilma liigse viivitusega või kuluta teavet, kas tema isikuandmeid säilitatakse automatiseeritud andmekogus ja saada neid andmeid talle mõistetavas vormis;
- nõuda nimetatud andmete parandamist või kustutamist, kui nende töötlemine on olnud vastuolus siseriikliku õigusega, millega kehtestatakse käesoleva konventsiooni artiklites 5 ja 6 sätestatud põhimõtted;
- kasutada õiguskaitsevahendeid juhul, kui vastavalt käesoleva artikli punktidele *b* ja *c* esitatud taotlust kinnituse, edastamise, parandamise või kustutamise kohta ei ole rahuldatud.

Artikkel 9. Erandid ja piirangud

1. Konventsiooni artiklitest 5, 6 ja 8 ei lubata teha erandeid, välja arvatud käesolevas artiklis sätestatud piirides.

2. Konventsiooni artiklite 5, 6 ja 8 sätteid võib kitsendada, juhul kui kitsendused on lubatud osalisriigi siseriikliku õigusega ning osutuvad demokraatlikus ühiskonnas vajalikeks, et:

- a. kaitsta riigi julgeolekut, avalikku korda, riigi rahalisi huve või võidelda kuritegevuse vastu;
- b. kaitsta andmesubjekti või muu isiku õigusi ja vabadusi.

3. Artikli 8 punktides *b*, *c* ja *d* täpsustatud õiguste teostamist võib piirata isikuandmete automatiseeritud kogude statistilisel või teadusliku uurimise eesmärkidel kasutamist reguleeriva õigusaktiga, juhul kui see erand eeldatavalt ei ohusta andmesubjekti privaatsust.

Artikkel 10. Karistused ja õiguskaitsevahendid

Osalisriik peab ette nägema asjakohased karistused ja õiguskaitsevahendid juhuks, kui rikutakse neid siseriikliku õiguse sätteid, mille alusel käesolevas peatükis sätestatud andmekaitse põhimõtted ellu rakendatakse.

Artikkel 11. Laiendatud kaitse

Käesoleva peatüki sätteid ei takista osalisriiki pakkumast andmesubjektile muid kaitsemeetmeid peale konventsioonis määratletute.

III peatükk ANDMETE PIIRIÜLENE LEVIK

Artikkel 12. Isikuandmete piiriülene levik ja siseriiklik õigus

1. Järgmisi sätteid kohaldatakse automatiseeritult töödeldavate isikuandmete või sellel eesmärgil kogutavate isikuandmete mis tahes vahenditega üle riigipiiri edastamise korral;
2. Osalisriik ei tohi ainult privaatsuse kaitsmise eesmärgil keelata ega allutada erikontrollile isikuandmete edastamist teise osalisriigi territooriumile.
3. Osalisriik võib lõike 2 sätteid kitsendada juhul, kui:
  - a. tema seadusandluses on kehtestatud erisätted isikuandmete või teatavate isikuandmete automatiseeritud kogude kohta tulenevalt nende andmete või kogude laadist, välja arvatud juhul, kui teise osalisriigi sätteid tagavad samaväärse kaitse;
  - b. andmete edastamine tema territooriumilt mitteosalisriigi territooriumile toimub läbi teise osalisriigi territooriumi ning tahetakse vältida selliste andmete edastamist, millega rikutakse edastava riigi seadusandlust.

IV peatükk VASTASTIKUNE ABISTAMINE

Artikkel 13. Osalisriikide koostöö

1. Osalisriigid kohustuvad käesoleva konventsiooni rakendamisel üksteist abistama.
2. Sellel eesmärgil:
  - a. nimetab osalisriik ühe või mitu ametiasutust, kelle nimetuse ja aadressi ta teatab Euroopa Nõukogu peasekretärile;
  - b. peab mitu ametiasutust nimetanud osalisriik teatades täpsustama iga asutuse pädevuse.
3. Teise osalisriigi nimetatud ametiasutuse taotlusel osalisriigi ametiasutus:
  - a. annab informatsiooni siseriikliku andmekaitsealase seadusandluse ja halduspraktika kohta;
  - b. võtab kasutusele vastavalt siseriiklikule õigusele ning privaatsuse kaitseks kõik vajalikud meetmed, et anda asjakohast informatsiooni oma territooriumil teostatud automatiseeritud töötlemiste erisuste kohta, koos erisustega isikuandmete töötlemisel.

Artikkel 14. Abi alaliselt välismaal elavatele andmesubjektidele

1. Osalisriik aitab alaliselt välismaal elaval isikul realiseerida õigusi, mis on viimasele tagatud konventsiooni artikli 8 põhimõtteid jõustava siseriikliku õigusega.
2. Kui selline isik elab alaliselt teise osalisriigi territooriumil, peab olema talle võimaldatud õigus esitada oma abitaotlus selle osalisriigi poolt nimetatud ametiasutuse vahendusel.
3. Abitaotlus peab sisaldama kõiki vajalikke üksikasju *inter alia*:
  - a. abitaotluse esitanud isiku nimi, aadress ja muud asjakohased üksikasjad isiku kindlaks tegemiseks;
  - b. isikuandmete automatiseeritud kogu, mille kohta taotlus esitati, või selle andmekogu vastutav töötleja;
  - c. esitatud abitaotluse põhjendus.

Artikkel 15. Kaitse tagamine nimetatud ametiasutuse abitaotluse täitmisel

1. Osalisriigi poolt nimetatud ametiasutus, kes on saanud teise osalisriigi poolt nimetatud ametiasutuselt informatsiooni koos abitaotlusega või vastuseks oma abitaotlusele, ei tohi kasutada seda teavet abitaotluses nimetatamata eesmärkidel.
2. Osalisriik teostab järelevalvet, et nimetatud asutustes töötavaid või selle nimel tegutsevaid isikuid kohustataks käsitama seda informatsiooni konfidentsiaalse või salajasena.
3. Nimetatud asutus ei tohi välismaal elava andmesubjekti nimel esitada artikli 14 lõike 2 kohast abitaotlust omal algatusel ning ilma viimase nõusolekuta.

Artikkel 16. Abitaotluse tagasilükkamine

Nimetatud asutus, kelle poole vastavalt käesoleva konventsiooni artiklitele 13 või 14 abitaotlusega pöörduetakse, ei tohi abitaotlust tagasi lükata, välja arvatud järgmistel juhtudel:

- a. abitaotlus ei kuulu vastamise eest vastutava andmekaitseasutuse pädevusse;
- b. abitaotlus ei ole kooskõlas käesoleva konventsiooni sätetega;
- c. taotluse täitmine ohustaks taotluse esitanud osalisriigi iseseisvust, julgeolekut või avalikku korda (*ordre public*) või selle osalisriigi jurisdiktsiooni all olevate isikute õigusi ja põhivabadusi.

Artikkel 17. Kulud ja abimenetlus

1. Osalisriikide artikli 13 kohaselt osutatav vastastikune abi ning artikli 14 kohaselt alaliselt välismaal elavatele andmesubjektidele osutatav abi ei tohi kaasa tuua muid kulusid ega makse peale ekspertide ja tõlkide tasu. Need kulud tasub abitaotluse esitanud asutuse nimetanud osalisriik.
2. Andmesubjektilt ei tohi nõuda kulusid ega makse seoses tema nimel teise osalisriigi territooriumil korraldatavate toimingutega, välja arvatud seadusjärgselt kantavad nimetatud osalisriigi alaliste elanike kulud.
3. Abi andmise protseduurilistes küsimustes, mis on seotud kasutatava keele, menetluse käigu ja vormiga, lepivad kokku asjaomased osalisriigid.

V peatükk NÕUANDEKOMITEE

Artikkel 18. Komitee koosseis

1. Nõuandekomitee moodustatakse pärast käesoleva konventsiooni jõustumist.
2. Osalisriik nimetab komiteesse esindaja ja tema asetäitja. Euroopa Nõukogu liikmesriiki, kes ei ole konventsiooniga ühinenud, võib komitees esindada vaatleja.
3. Nõuandekomitee võib ühehäälsel otsusega kutsuda istungile vaatlejana osalema riigi, kes ei ole Euroopa Nõukogu liige ega konventsiooni osalisriik.

Artikkel 19. Komitee ülesanded

Nõuandekomitee:

- a. võib teha ettepanekuid lihtsustada või täiendada konventsiooni rakendamist;
- b. võib vastavalt artiklile 21 teha käesoleva konventsiooni kohta parandusettepanekuid;
- c. avaldab oma arvamust mis tahes käesoleva konventsiooni parandusettepaneku kohta vastavalt artikli 21 lõikele 3;
- d. võib osalisriigi taotlusel avaldada oma arvamust käesoleva konventsiooni rakendamisel tekkinud mis tahes küsimuse kohta.

Artikkel 20. Protseduur

1. Nõuandekomitee kutsub kokku Euroopa Nõukogu peasekretär. Komitee esimene koosolek peetakse käesoleva konventsiooni jõustumisest arvates kaheteistkümneme kuu jooksul. Edaspidi koguneb komitee vähemalt kord iga kahe aasta jooksul või juhul, kui seda nõuab kolmandik osalisriikide esindajatest.
2. Nõuandekomitee koosoleku kvoorumid moodustab osalisriikide esindajate enamus.
3. Pärast koosolekut esitab nõuandekomitee Euroopa Nõukogu Ministrite Komiteele aruande oma tegevusest ja konventsiooni ellurakendamisest.
4. Nõuandekomitee koostab oma protseduurireeglid käesoleva konventsiooni sätete alusel.

VI peatükk PARANDUSED

Artikkel 21. Parandused

1. Osalisriik, Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee või Nõuandekomitee võivad teha ettepanekuid käesoleva konventsiooni parandamiseks.
2. Euroopa Nõukogu peasekretär edastab parandusettepaneku Euroopa Nõukogu liikmesriikidele ning Euroopa Nõukogu mitteliikmesriigile, kes on ühinenud või kutsutud ühinema käesoleva konventsiooniga vastavalt artiklile 23.
3. Osalisriigi või Ministrite Komitee parandusettepanek edastatakse Nõuandekomiteele, kes esitab Ministrite Komiteele oma arvamuse esitatud parandusettepaneku kohta.
4. Ministrite Komitee kaalub esitatud parandusettepanekut ja Nõuandekomitee arvamust ning võib paranduse kinnitada.
5. Ministrite Komitee käesoleva artikli lõike 4 kohaselt kinnitatud paranduse tekst edastatakse osalisriikidele vastuvõtmiseks.
6. Käesoleva artikli lõike 4 kohaselt kinnitatud parandus jõustub kolmekümnendal päeval pärast seda, kui kõik osalisriigid on peasekretäri selle vastuvõtmisest teavitanud.

VII peatükk LÕPPSÄTTED

Artikkel 22. Jõustumine

1. Käesolev konventsioon on allakirjutamiseks avatud Euroopa Nõukogu liikmesriikidele. Konventsioon tuleb ratifitseerida, vastu võtta või kinnitada. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendid deponeeritakse Euroopa Nõukogu peasekretäri juurde.
2. Käesolev konventsioon jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele päevast, mil viis Euroopa Nõukogu liikmesriiki on konventsiooniga eelmise lõike sätete kohaselt ühinenud.
3. Edaspidi konventsiooniga ühineda sooviva Euroopa Nõukogu liikmesriigi suhtes jõustub konventsioon ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimisest arvates neljanda kuu esimesel päeval.

Artikkel 23. Euroopa Nõukogu mitteliikmesriigi ühinemine

1. Pärast käesoleva konventsiooni jõustumist võib Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee kutsuda käesoleva konventsiooniga ühinema riike, kes ei ole Euroopa Nõukogu liikmesriigid. Seda tehakse Euroopa Nõukogu statuudi artikli 20 punktis *d* sätestatud häälteenamusega vastuvõetud otsuse ning komitees esindatud osalisriikide ühehäälse otsuse alusel.
2. Ühineva riigi suhtes jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisel peale ühinemisdokumendi deponeerimisest Euroopa Nõukogu peasekretäri juures.

Artikkel 24. Territoriaalne klausel

1. Riik võib alla kirjutades või ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemisdokumendi deponeerides täpsustada territooriumi või territooriumid, mille suhtes käesolev konventsioon kehtima hakkab.
2. Edaspidi võib riik Euroopa Nõukogu peasekretärile esitatud deklaratsiooniga jõustada konventsiooni ka muul territooriumil. Selle territooriumi suhtes jõustub konventsioon selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolme kuu möödumisele deklaratsiooni laekumisest peasekretärile.
3. Kahe eelmise lõike järgi tehtud deklaratsiooni võib seal nimetatud mis tahes territooriumi suhtes peasekretärile saadetava teatisega tagasi võtta. Tagasivõtmine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kuue kuu möödumisele teate laekumisest peasekretärile.

Artikkel 25. Reservatsioonid

Käesoleva konventsiooni suhtes ei tohi teha reservatsioone.

Artikkel 26. Denonsseerimine

1. Osalisriik võib käesoleva konventsiooni igal ajal denonsseerida saates Euroopa Nõukogu peasekretärile asjakohase teate.
2. Denonsseerimine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kuue kuu möödumisele asjaomase teate laekumisest peasekretärile.

Artikkel 27. Teated

Euroopa Nõukogu peasekretär teeb nõukogu liikmesriikidele ja muudele käesoleva konventsiooniga ühinenud riikidele teatavaks iga:

- a. allakirjutamise;

- b. ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemisdokumendi deponeerimise;
- c. käesoleva konventsiooni jõustumise kuupäeva artiklite 22, 23 ja 24 järgi;
- d. muu käesoleva konventsiooniga seotud akti või teate.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad kirjutanud alla käesolevale konventsioonile. Koostatud 28. jaanuaril 1981 Strasbourgis inglise ja prantsuse keeles. Tekstid on võrdselt autentset, ühes eksemplaris, mis deponeeritakse Euroopa Nõukogu arhiivi. Euroopa Nõukogu peasekretär edastab tõestatud koopiad kõigile Euroopa Nõukogu liikmesriikidele ja kõigile käesoleva konventsiooniga ühinema kutsutud riikidele.